

สายชล แปรงกระโทก, นศินี ศรีสมบุญ, อารีย์ ตาหามา, วิทวัส อินเสียน และพจมาน ศิริอารยาภรณ์

ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำนักโรคระบาดวิทยา *Surveillance Rapid Response Team (SRRT), Bureau of Epidemiology*

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 10 ระหว่างวันที่ 3 – 9 มีนาคม 2556 สำนักโรคระบาดวิทยาได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. **อาหารเป็นพิษ 2 เหตุการณ์ ที่อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี**
ตำบลดาวเรือง ในศูนย์วัฒนธรรมแห่งหนึ่ง พบผู้ป่วยรวม 6 ราย จากทั้งหมด 42 คน อัตราป่วยร้อยละ 14.29 เป็นชาย 5 ราย หญิง 1 ราย ทุกรายเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 - 3 ของสถาบันศึกษาแห่งหนึ่ง เริ่มป่วยวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2556 เวลาประมาณ 04.00 - 16.30 น. ทุกรายมีไข้ต่ำๆ และถ่ายเหลว บางรายมีอาการปวดท้อง (ร้อยละ 83.33) อาเจียน (ร้อยละ 16.67) หรืออ่อนเพลีย (ร้อยละ 16.67) ร่วมด้วย ทุกรายรับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลสระบุรี ไม่ได้เก็บตัวอย่างอุจจาระหรืออาเจียนของผู้ป่วยส่งตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ หลังได้รับการรักษาอาการดีขึ้น

ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี ร่วมกับทีมอำเภอเมืองและตำบลดาวเรืองดำเนินการสอบสวนและควบคุมโรคในพื้นที่ พบว่าระหว่างวันที่ 9 - 11 กุมภาพันธ์ 2556 คณะอาจารย์และนักศึกษาโครงการศิลปวัฒนธรรม วิชาวาดภาพของสถาบันราชภัฏแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร เดินทางไปทำกิจกรรมด้านการเขียนภาพและพักที่ศูนย์วัฒนธรรมดังกล่าว รวม 42 คน จำแนกเป็นนักศึกษา 39 คน และอาจารย์ 3 คน โดยเริ่มเดินทางออกจากกรุงเทพมหานครในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2556 เวลาประมาณ 07.00 น. จอดรถให้ลงไปเขียนรูปและรับประทานอาหารกลางวันที่วัดแห่งหนึ่งในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยทุกคนเลือกซื้ออาหารรับประทานตามอัธยาศัย หลังจากนั้น เดินทางต่อไปยังจังหวัดสระบุรีถึงที่พักเวลาประมาณ 16.00 น. ทางศูนย์ฯต้อนรับด้วยน้ำมะตูมและน้ำดอกอัญชันใส่น้ำแข็งหลอด อาหารมื้อเย็นประกอบด้วยข้าวเปล่า แกงป่าไก่ ผัดวุ้นเส้น น้ำพริกอ่อน แดงกวาและถั่วฝักยาวสด ส่วนกลางคืน มีนักศึกษาชาย 12 คน (รวมผู้ป่วยชายทั้ง 5 ราย ดังกล่าว) นำน้ำมะตูม/น้ำดอกอัญชันที่เหลือมาใส่น้ำแข็งรับประทานคนละประมาณ 10 ชิ้น ชิ้นละประมาณ 150 ซีซี อาหารมื้อเช้าวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2556 ประกอบด้วย ข้าวเปล่า ยำขุน ต้มจืดหนังหมู น้ำพริกปลาอย่าง แดงกวาและถั่วฝักยาวสด มื้อเที่ยงเป็นก๋วยเตี๋ยวหมูแม่ครัวของศูนย์วัฒนธรรมแห่งนี้ปรุงอาหารสุกใหม่ให้รับประทานทุกมื้อ ตรวจไม่พบสารคลอรีนตกค้างในตัวอย่างน้ำประปา เก็บ

ตัวอย่างน้ำดื่มบรรจุขวดปิดสนิท ขนาด 600 ซีซี 1 ขวด ตัวอย่างน้ำแข็งหลอด และน้ำประปาที่ใช้ในศูนย์ฯ อย่างละ 1 ตัวอย่าง ส่งตรวจหาเชื้อไวรัสก่อโรคทางเดินอาหารที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข พบเชื้อไวรัสโรทาในตัวอย่างน้ำดื่มและตัวอย่างน้ำแข็ง และพบเชื้อไวรัสโนโรในตัวอย่างน้ำประปา ไม่ได้เก็บตัวอย่างอาหาร ตัวอย่างจากสิ่งแวดล้อม หรือตัวอย่างจากแม่ครัวส่งตรวจหาเชื้อก่อโรคทางเดินอาหาร ไม่พบผู้ป่วยเพิ่มเติม การระบาดครั้งนี้ มีอาการและระยะฟักตัวเข้าได้กับการป่วยซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสก่อโรคทางเดินอาหาร เช่น โรทา หรือ โนโร และน้ำดื่มหรือน้ำแข็งอาจเป็นแหล่งโรคของการระบาดครั้งนี้ อย่างไรก็ตาม ควรเก็บตัวอย่างอุจจาระจากตัวผู้ป่วยส่งตรวจหาทั้งเชื้อแบคทีเรียและไวรัสก่อโรคทางเดินอาหาร เพื่อให้สามารถยืนยันเชื้อสาเหตุของการป่วยได้ถูกต้อง

ทีมสอบสวนเคลื่อนที่เร็วของโรงพยาบาลสระบุรี สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตะกุด ได้ดำเนินการสอบสวนและควบคุมโรคในพื้นที่แล้ว พบว่า สถานที่ก่อสร้างแห่งนี้เพิ่งเปิดดำเนินการก่อสร้างอาคาร 2 ชั้น ได้ประมาณ 1 สัปดาห์ มีคนงานทั้งหมด 13 คน มีภูมิลำเนาอยู่ที่อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ทุกคนเป็นญาติกัน มาจาก 3 ครอบครัว พักในบ้านรั้วเดียวกัน เดินทางมาทำงานพร้อมกัน แบบมาเช้าเย็นกลับ ทุกครอบครัวจะเตรียมอาหารเช้าและอาหารกลางวันมาจากบ้าน นั่งรับประทานอาหารร่วมกันบริเวณเพิงเก็บวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้าง บนแคร่ยกสูงจากพื้นประมาณ 30 เซนติเมตร ส่วนอาหารเย็นกลับไปรับประทานที่บ้าน ชื่อน้ำดื่มบรรจุถังขนาด 20 ลิตร และน้ำแข็งบดจากร้านค้าใกล้ๆ แคมป์ก่อสร้าง เพาน้ำดื่มและน้ำแข็งใส่กระติกน้ำ และใช้แก้วรวมดกดื่ม วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2556 เวลาประมาณ 08.20 น. คนงานนำแกงผักหวานใส่ปลาทุและแกงป่าใส่หน่อไม้และไก่ที่เพิ่งปรุงเสร็จใหม่ ข้าวสวยที่แต่ละครอบครัวนำมาจากบ้าน และไก่ต้มน้ำปลา (เหลือจากมื้อเย็นของวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2556 ใส่ตู้เย็นและอุ่นด้วยตู้ไมโครเวฟ) มารับประทานร่วมกัน หลังจากนั้นประมาณ 50 นาที พบคนงานทยอยป่วยด้วยโรคอาหารเป็นพิษ เก็บตัวอย่างแกงผักหวาน แกงหน่อไม้ใส่ไก่ และข้าวสวย ชนิดละ 1 ตัวอย่าง ส่งตรวจหาเชื้อก่อโรคทางเดินอาหารที่โรงพยาบาลสระบุรี พบเชื้อ *Bacillus cereus* ทั้ง 3 ตัวอย่าง เก็บตัวอย่างน้ำดื่มผสม

น้ำแข็งที่เหลือในกระติกน้ำของคณงาน ตัวอย่างน้ำดื่มที่เก็บจากถังน้ำ ขนาด 20 ลิตร และตัวอย่างน้ำแข็งจากร้านค้าที่คณงานซื้อ รับประทานเป็นประจำ ส่งตรวจหาเชื้อไวรัสก่อโรคทางเดินอาหารที่ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข พบเชื้อไวรัสโนโรในตัวอย่าง น้ำดื่มที่ผสมกับน้ำแข็งและตัวอย่างน้ำแข็ง ไม่พบเชื้อไวรัสก่อโรค ทางเดินอาหารในตัวอย่างน้ำดื่มที่เก็บจากถัง 20 ลิตร ตรวจพบสาร คลอริเนตค่างในตัวอย่างน้ำประปาปริมาณ 0.5 ppm. พร้อมนี้ได้ ใช้น้ำยาไลโซททำลายเชื้อในห้องส้วมของแคมป์ก่อสร้างและ บริเวณที่ผู้ป่วยอาเจียน ให้สุขศึกษาแก่คณงาน ผู้ประกอบการ ร้านค้าบริเวณใกล้เคียง และเฝ้าระวังโรคต่อเนื่องในชุมชน ไม่พบ ผู้ป่วยรายใหม่เพิ่มเติม การระบาดในครั้งนี้ อาการและระยะฟักตัว ของโรคเข้าได้กับเชื้อ *Bacillus cereus* ซึ่งสร้างสารพิษที่ไม่สามารถ ทำลายได้ด้วยความร้อน

2. ผู้ป่วยโรค *Streptococcus suis* จังหวัดราชบุรี เป็น ผู้ป่วยชาย 1 ราย อายุ 19 ปี สัญชาติพม่า อยู่หมู่ 4 ตำบลห้วยยางโทน อำเภอบางแพ อำเภอบางแพ อยู่ในฟาร์มหมูแห่งหนึ่ง มีหน้าที่ทำ ความสะอาดฟาร์มหมู ต้อนหมูเข้าเล้า และทำงานทั่วไปภายใน ฟาร์ม ไม่มีโรคประจำตัว ไม่ดื่มสุรา ฟาร์มแห่งนี้ตั้งอยู่ในตำบลวัง มะนาว อำเภอบางแพ มีหมูแม่พันธุ์ 900 ตัว คณงาน 13 คน เป็น คนไทย 1 คน พม่า 12 คน เย็นวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2556 หลังเลิกงาน ผู้ป่วยเริ่มมีไข้สูง หนาวสั่น และปวดศีรษะ เช้าวันรุ่งขึ้น ผู้ป่วยมีไข้สูง หนาวสั่น ซึมลง และไม่ค้อยู้อีกแล้ว เจ้าของฟาร์มจึงพาไปรับการรักษา ที่โรงพยาบาลปากท่อ แรกเริ่ม ผู้ป่วยมีอาการซึม พูดไม่ค้อยู้อีกเรื่อง วัตไข้ได้ 38 องศาเซลเซียส ความดันโลหิต 132/71 มิลลิเมตร ปรอท ชีพจรเต้น 110 ครั้งต่อนาที อัตราการหายใจ 22 ครั้งต่อ นาที แพทย์วินิจฉัยเบื้องต้นสงสัยเยื่อหุ้มสมองและเนื้อสมองอักเสบ เยื่อหุ้มสมอง และส่งไปรับการรักษาต่อที่โรงพยาบาลราชบุรี แรกเริ่ม ผู้ป่วยมีไข้ต่ำๆ ซึม ไม่รู้สึกตัว มีอาการคอแข็ง ไม่พบบาดแผลตาม ร่างกาย เก็บตัวอย่างเลือดและน้ำไขสันหลังส่งตรวจหาเชื้อก่อโรคที่ ห้องปฏิบัติการของโรงพยาบาลราชบุรี พบเชื้อ *Streptococcus suis* ทั้ง 2 ตัวอย่าง หลังได้รับการรักษา อาการดีขึ้น แพทย์จำหน่าย ออกจากโรงพยาบาลในวันที่ 4 มีนาคม 2556

ในระยะ 10 วันก่อนป่วย ผู้ป่วยไม่มีประวัติฆ่าหรือฆ่าและ หมู ไม่มีประวัติรับประทานหมูหรือผลิตภัณฑ์จากหมูสุกๆ ดิบๆ ไม่ พบผู้ป่วยรายใหม่เพิ่มเติม ผู้ป่วยรายนี้อาจจะรับเชื้อโดยผ่านทาง แผลขนาดเล็กตามมือหรือเท้า (ซึ่งไม่สามารถสังเกตด้วยตาเปล่า) จากการสัมผัสสุกจะระหมูขณะทำงาน ผู้ป่วยรายนี้เป็นผู้ป่วยโรค *Streptococcus suis* รายแรกของจังหวัดราชบุรี

3. การระบาดของโรคคางทูมที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง จังหวัด ปัตตานี ระหว่างวันที่ 4 มกราคม - 14 กุมภาพันธ์ 2556 พบผู้ป่วย เป็นนักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่งในตำบลป่าบอน อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี รวม 23 ราย จากนักเรียนทั้งหมด 798 คน อัตราป่วย

ร้อยละ 2.88 มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดสงขลา 15 ราย จังหวัดปัตตานี 8 ราย อายุ 3 - 12 ปี ค่ามัธยฐานอายุ 5 ปี เป็นชาย 16 ราย หญิง 7 ราย กระจายใน 15 ห้องเรียน จำแนกเป็นระดับบริหาร 1 ห้อง อนุบาล 7 ห้อง และระดับประถม 7 ห้อง เป็นผู้ป่วยในเดือน มกราคม 21 ราย กุมภาพันธ์ 2 ราย มีประวัติได้รับวัคซีนป้องกัน โรคคางทูม (MMR) 5 ราย ไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลโคกโพธิ์ 2 ราย ค้นพบในโรงเรียน 21 ราย เก็บตัวอย่างเลือดผู้ป่วยส่งตรวจหา แอนติบอดี ชนิด IgM ต่อเชื้อไวรัสคางทูม ด้วยวิธี ELISA ที่สถาบันวิจัย วิทยาศาสตร์สาธารณสุข ให้ผลบวกทั้ง 4 ตัวอย่าง ทีมเฝ้าระวัง สอบสวนเคลื่อนที่เร็วของพื้นที่ได้ดำเนินการสอบสวนและควบคุมโรค ในโรงเรียนแล้ว พร้อมทั้งให้สุขศึกษาแก่ผู้บริหารของโรงเรียน ครู และนักเรียนเรื่องสุขวิทยาส่วนบุคคล แจกแก้วนํ้าดื่มสำหรับใช้ เฉพาะตัวเองให้แก่ นักเรียนทุกคน แนะนำให้ทำความสะอาด รับประทานอาหาร ของเล่น และอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน รวมทั้งดำเนินการคัดกรองผู้ป่วยก่อนเข้าชั้นเรียนและก่อนขึ้นรถ กลับบ้าน ไม่ได้รับรายงานผู้ป่วยรายใหม่เพิ่มเติม ปี พ.ศ. 2555 อัตราความครอบคลุมของการได้รับวัคซีนป้องกันโรคคางทูม และหัดเยอรมัน (MMR) ในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของ โรงเรียนแห่งนี้เท่ากับร้อยละ 94.74

ในปี พ.ศ. 2555 จังหวัดปัตตานีเริ่มมีการฉีดวัคซีน MMR ในกลุ่มเด็กอายุ 9 - 12 ปี ซึ่งก่อนหน้านี้ให้เฉพาะวัคซีนป้องกันโรคคางทูม โดยมีอัตราความครอบคลุมของการได้รับวัคซีน MMR ในเด็กกลุ่มนี้ ของจังหวัดปัตตานีร้อยละ 77.27 และอำเภอโคกโพธิ์ร้อยละ 70.05

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. สถานการณ์การระบาดของโรคมือ เท้า ปาก ที่จังหวัด Soc Trang ประเทศเวียดนาม มีแนวโน้มรุนแรงมากยิ่งขึ้น ในช่วง ต้นเดือนมีนาคม 2556 มีเด็กก่อนวัยเรียนไปรับการรักษาที่ โรงพยาบาลประจำอำเภอ Cu Lao Dung รวม 42 ราย มีการปิด โรงเรียนอนุบาลเพื่อลดการแพร่กระจายของโรค ซึ่งมักจะมีการ ระบาดใหญ่ในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคมของทุกปี

ตั้งแต่เดือนมกราคม - วันที่ 5 มีนาคม 2556 ประเทศ เวียดนามมีรายงานผู้ป่วยโรคมือ เท้า ปาก รวม 883 ราย ส่วนในปี พ.ศ. 2555 มีผู้ป่วยทั้งสิ้น 151,000 ราย ในจำนวนนี้ เสียชีวิต 45 ราย

2. โรคผิวหนังที่ยังไม่ทราบสาเหตุ ที่เมือง Quang Ngai ประเทศเวียดนาม (dermatitis syndrome on hands and feet) กลับมาระบาดอีกครั้งในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2556 พบผู้ป่วยแล้ว 12 ราย กระจายใน 2 อำเภอ ในจำนวนนี้ เป็น ผู้ป่วยที่กลับมาป่วยซ้ำอีกครั้ง 2 ราย เป็นหญิง อายุ 60 ปี และ 75 ปี อาศัยอยู่หมู่บ้าน Reu ประชาคม Ba Dien โรคผิวหนังที่ยังไม่ ทราบสาเหตุนี้ พบครั้งแรกในโลกที่เมือง Quang Ngai ประเทศ เวียดนาม ระหว่างเดือนเมษายน 2554 - ตุลาคม 2555 โดยมี

ผู้ป่วยสะสมทั้งสิ้น 240 ราย เสียชีวิต 24 ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ 10 อายุ 7-75 ปี ส่วนใหญ่จะเป็นในกลุ่มเด็กและผู้ใหญ่ตอนต้น ผู้ป่วยจะมีไข้ เบื่ออาหาร มีอาการทางระบบทางเดินหายใจหนึ่ง กำพร้าบริเวณมือและเท้าลอกหลุดเป็นแผ่นๆ บางรายมีอาการทางตับหรือการทำงานของอวัยวะภายในล้มเหลวร่วมด้วย

3. สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2012 องค์การอนามัยโลกรายงานผู้ป่วยยืนยันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2012 รวม 15 ราย เสียชีวิต 9 ราย อัตราป่วยตาย

ร้อยละ 60 เป็นชาย 12 ราย หญิง 3 ราย อายุระหว่าง 25 - 69 ปี ค่ามัธยฐานอายุ 45 ปี กระจายใน 4 ประเทศ ได้แก่ ชาวดิอาละเบีย 8 ราย เสียชีวิต 6 ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ 75 สหราชอาณาจักร 4 ราย เสียชีวิต 1 ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ 25 จอร์แดน 2 ราย เสียชีวิตทั้ง 2 ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ 100 และเยอรมัน 1 ราย ไม่เสียชีวิต จำแนกเป็นผู้ป่วยระหว่างเดือนเมษายน - ธันวาคม 2555 จำนวน 9 ราย เสียชีวิต 5 ราย เป็นผู้ป่วยระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 24 กุมภาพันธ์ 2556 จำนวน 6 ราย เสียชีวิต 4 ราย



รายงานโรค
ที่ต้องเฝ้าระวัง

ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 10

Reported Cases of Diseases under Surveillance 506, 10th week

✉ get506@yahoo.com

ศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา และฝ่ายมาตรฐานและวิจัยระบาดวิทยาโรคติดต่อ สำนักระบาดวิทยา
Epidemiological Information Center, Communicable Disease Epidemiological Section, Bureau of Epidemiology

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคติดต่อที่สำคัญ จากการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา โดยเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ๆ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2556 สัปดาห์ที่ 10

Table 1 Reported Cases of Priority Diseases under Surveillance by Compared to Previous Year, Thailand, 2013, 10th Week

Disease	2013				Case* (Current 4 week)	Mean** (2008-2012)	Cumulative	
	Week 7	Week 8	Week 9	Week 10			2013	
	Cases	Cases	Cases	Cases			Cases	Deaths
Cholera	0	1	0	0	1	42	3	0
Influenza	1498	1372	778	270	3918	3326	12597	0
Meningococcal Meningitis	0	0	0	0	0	1	1	1
Measles	74	73	30	17	177	3326	574	0
Diphtheria	1	1	0	0	2	1	6	1
Pertussis	0	0	0	1	1	1	8	0
Pneumonia (Admitted)	4100	3437	2629	1347	11513	12957	36558	141
Leptospirosis	0	0	0	1	1	167	17	0
Hand foot and mouth disease	847	692	504	209	2252	1176	6997	0
D.H.F.	1386	1147	741	205	3479	2591	13264	16

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร และ สำนักระบาดวิทยา: รวบรวมข้อมูลในภาพรวมระดับประเทศ

ข้อมูลในตารางจะถูกปรับปรุงทุกสัปดาห์ วัตถุประสงค์เพื่อการป้องกันควบคุมโรค/ภัย เป็นหลัก มิใช่เป็นรายงานสถิติของโรคนั้น ๆ

ส่วนใหญ่เป็นการรายงาน "ผู้ป่วยที่สงสัย (suspect)" ไม่ใช่ "ผู้ป่วยที่ยืนยันว่าเป็นโรคนั้น ๆ (confirm)"

ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงย้อนหลังได้ทุกสัปดาห์ จึงไม่ควรนำข้อมูลสัปดาห์ปัจจุบันไปอ้างอิงในเอกสารวิชาการ

* จำนวนผู้ป่วย 4 สัปดาห์ล่าสุด (4 สัปดาห์ คิดเป็น 1 ช่วง)

** จำนวนผู้ป่วยในช่วง 4 สัปดาห์ก่อนหน้า, 4 สัปดาห์เดียวกันกับปีปัจจุบัน และ 4 สัปดาห์หลัง ของข้อมูล 5 ปีย้อนหลัง 15 ช่วง (60 สัปดาห์)

